

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Severno-polska ekspedicija in nemški mestni očetje ljubljanski. *)

Ko je v zadnji seji ljubljanskega mestnega zbora odbornik Jurčič našim nemškutarskim mestnim odbornikom očital britko resnico, da je ta mestni zbor dovolil brez ugovora več sto goldinarjev za severno-polsko ekspedicijo, da si jo je sam udeležnik Weyprecht kot „schwindel“ zaznamoval in kot „brezkoristno za znanost in humanitarnost“ — tedaj so se razsrdili naši nemškutarski „patres conscripti“, da je bilo joj in starega slovenskega transfuga ali vskoka Dežmana je popadel „furor teutonicus“, da je vpil o inperinentnosti in kričal na govornika, ter zahteval od župana, da naj govornika k redu pokliče.

Nu, mi imamo (brez ironije govoreč) še nekaj respekta pred Dežmanovo učenostjo, ter mu radi opróščamo, če o severno-polske ekspediciji drugače sodi nego kapetan Weyprecht ali g. Jurčič, dasiravno smo prepričani, da se tudi g. Dežman lahko moti. Errare est humanum! In nadejamo se, da nam bode tudi g. Dežman resnico tega pregovora rad potrdil, če se domisli, kako nam je on sam latsko leto jedenkrat v redutu naivno kazal košček navadnega starega usnja, ter nam pripovedoval, da je to najbrže več tisoč let stara ostalina tistih ljudij, ki so na ljubljanskem barji v stavbah na koleh prebivali, dasiravno

*) Posvečeno ravno tako indigniranemu kakor ignorantnemu ljubljanskemu dopisniku v „N. Fr. Pr.“ v graško „Tagespóst“, dunajski „Fremdenblatt“ itd. in še ljubljanskim nevednim nemškutarskim filistrom. Uredn.

je mnogo poslušalcev z glavami majalo, ter mislilo, da ta košček starega usnja je najbrže ostanek kakega strganega, izanskega, kmetovškega šlebedra.

In tako se je tudi pozneje izkazalo. In če greš denes v ljubljanski muzej gledat na ljubljanskem barji izkopane starine, zastonj iščeš košček tistega „več tisoč let“ starega „škarpa“, znamenja Dežmanove učenosti! Kar nikoli nikjer ga več nij!

In tako spreminja človek svoje znanostne misli in svoje politično in narodno prepričanje, kakor gosp. Dežman sam to najbolje ve.

In tako tudi učeni gospod kapitan Weyprecht, načelnik in prvi voditelj avstrijske, severno-polske ekspedicije o tem znanostnem podvzetju, s katerim so naši Nemci in nemškutarji tako reč počeli in za katero so celo iz silno zadolžene mošnje ljubljanske nekaj stotakov proč vrgli, vse drugače sodi nego g. Dežman in g. Laschan et tutti quanti, ter se z odbornikom Jurčičem popolnem vjema.

Kapitan Weyprecht je v promemoriji „L'exploration des régions arctiques“, katero je predložil l. 1875. drugemu mejnarodnemu geografičnemu kongresu v Parizu, potem v posebnem govoru na 48. zboru nemških prirodznancev in zdravnikov v Gradci l. 1875., dalje po različnih dopisih, po dunajskih in tržaških listih, in še posebej v prezanimivem sestavku „Die Erforschung der Polarregionen“, ki je natisnen v „Mittheilungen der geogr. Gesellschaft in Wien“ 1875. Bd. XVIII. Heft 8. in 9., jasno dokazal, da vse severno-polske ekspedicije, tudi avstrijske ne

izvzemši, nijso dosti več nego goli — humbug! „Indem ich dies ausspreche, klage ich mich selbst an und breche den Stab über die von uns erworbenen Resultate“, pravi resignirano kapitan Weyprecht. (Mitth. Heft 8. 9. pag. 366.)

V omenjenih spisih kapetan Weyprecht poudarja, da vse ekspedicije proti severnemu polu nijso imele nobenega družega rezultata, „als ein Stück im Eise begrabenen Landes oder einige Meilen weitem Vordringens gegen den Pol“ (L. c. pag. 366). Načela, na katera so se te ekspedicije naslanjale, so bila kriva in napačna, tako, da so te ekspedicije celo zadržavale temeljita in znanostna preiskavanja severnih krajev. Prvi smoter jim je bila slava po geografičnem odkritju novih, do sedaj še neznanih zemelj in otokov. „Die Sucht nach dem Ruhme der geographischen Entdeckung hat heute solche Dimensionen angenommen, dass die Polar-Expeditionen zu einer Art internationaler Hetzjagd gegen den Nordpol geworden sind, die der wissenschaftlichen Forschung auf allen Gebieten hindernd im Wege steht.“ (L. c. 361.) Ljudje, ki so se do sedaj proti severnemu polu vozili, so samo novih zemelj iskali, pa skušali so se, kedo izmed njih bode više na sever prišel. Samo v tem so iskali — slave! Weyprecht je izrajtal, da vse ekspedicije proti severnemu polu so v zadnjih 25 letih stale 10 milijonov goldinarjev! To je pa predrago veselje in denar, ki se je za to potrosil, in ne stoji v nobenem razmerju z dobičkom, katerega je znanost od tega imela. To je menda vse jedno, če vemo ali ne, kakošen se nam sè severnega pola svet vidi;

Listek.

Pomladanski valovi.

(Roman, spisal Ivan Turgenev; poslovenil dr. Maks Samec.)

(Dalje.)

XIX.

Zunaj je celo nebo migljalo zvezd, ko je stopil čez prag. In koliko se jih je razsipalo teh zvezd, velicah, malih, žoltih, rudečih, modrih, belih! Vse so se rudile, rojile, igraje s svojimi lučičami. Lune nij bilo na nebu, ali tudi brez nje se je vsak predmet videl natanko v brezsenčnem mraku. Sanin pride do konca ulice . . . Ali iti uže zdaj domu, se mu nij hotelo, čutil je v sebi potrebo, pobroditi po čistem zraku. Vrne se nazaj; nij še bil prišel do hiše, v katerej je bila konditorija Roselli, ko jedno izmed oken, ki so gledala na ulico, zazvenči in se odpre — v črnem četverogelniku (v sobi nij bilo luči) se prikaže ženska podoba — in on sliši, da ga kliče!

— „Monsieur Dimitrij!“
On teče urno k oknu . . . „Ema!“
Oprla se je bila z lakti ob podoknik in se nagnila naprej.

— „Monsieur Dimitrij,“ začne ona opreznim glasom — „cel denašnji dan sem želela vam dati neko reč . . . ali nijsem se mogla odločiti: še le zdaj, ko se nepričakovano zopet vidiva, menim, da je tako namenjeno“ . . .

Ema se je nejevoljno ustavila pri tej besedi. Nij mogla naprej; nekaj nepričakovanega se je zgodilo ta trenotek.

Sredi globoke tišine, pri popolnem brezoblačnem nebu pride na hip tak poriv vetra, da je zemlja sama potresla se pod nogami, tenki zvezdni svet zatrepetal in zdrgetal in zrak zavrtel se v vrtini. Vihar, ne hladen ampak topel, je udaril po drevju, rastočim na dvorišču, po stenah in po ulici; ko bi trenil je vzel Saninu klobuk raz glavo, zvižal in razmetaval črne Emine kodre. Glava Saninova je segala do jedne visokosti s podoknikom; on se prime z obema rokama zanj proti svojej volji

Ema ga prime z obema rokama za pleči, in se dotakne s prsi njegove glave. Šum, zvon in krohot je trajal jedno minuto . . . kakor kita gromadnih ptic je hitel naprej izigravši veter . . . V novič nastane globoka tišina.

Sanin vzdigne glavo in vidi nad soboj tako čudno prestrašeno, vznemirjeno lice, tako ogromne, strašne, veličastne oči, — tako krasotico je videl, da je srce v njem zamrlo; on pritisne k ustnam tanjšico njenih las, ki so mu padali na prsi — in komaj more spregovoriti: „O Ema!“

— „Kaj je bilo to? Strela?“ vpraša ona na široko odproča oči in ne vzame od njegovih pleč svojih golih ročic.

— „Ema!“ ponovi Sanin.

Ona se strese, se ogleda nazaj v sobo — in brzo vzame nekje izza zastora ovenelo cvetico in jo da Saninu.

— „To cvetlico sem vam hotela dati.“

On spozna rožico, katero je otel prejšnji dan . . .

Okence se je zaklopnilo in za temnim

če vemo ali ne, koliko otokov je proti severnemu polu pod ledom pokopanih. Niti znanost, niti človeški egoizem od tega ne bosta imela dosti dobička.

Vse dosedanje ekspedicije so imele samo ta namen, obogatiti in razširiti krajepisno geografijo na severu. In to je bil po Weyprechtu od konca do kraja napčen princip, ki nij mogel roditi nobenega sadu.

Če hoče znanost in z njo človeštvo od teh ekspedicij kaj pridobiti, se morajo vse drugače osnovati. Njih namen ne sme biti v prvi vrsti, da bi novih ledenih zemelj in otokov iskale, ampak postaviti si morajo za svoj smoter, da bodo na visokem severu študirale zemski magnetizem, inklinacijo, polarno floro in favno, prikazen severne luči in sploh vse zanimive dogodbe, premembe in prikazni v atmosferi, iz kratka vse, kar sega v **prirodo-pisno** geografijo.

A da se mora vse to opazovati in študirati, pa ne zadostuje, da se človek v ladiji daleč na sever pelje, ondi zamrzne in prezeba, ter se v sanh po ledu sem ter tija vozi. Tak človek ne more vestno opazovati vseh prikaznij, tak človek ne more točno in temeljito vsega, kar vidi in opazuje, zapisovati in študirati, ker mu večidel nij mogoče vseh različnih in silno občutljivih instrumentov soboj nositi ali voziti. In tudi, ko bi vse to mogel, bi še ne bilo dosti, kajti taka opazovanja se morajo vršiti na več mestih, ki so po 50, 100 ali še več milj saksebi, vršiti se morajo ne jeden pot, nego večkrat, vsaj jedno leto, vsak dan, če dalje nij mogoče. Samo tako vestno, točno in temeljito izvršena opazovanja morejo pripravljati podlago za poznejše znanostne preiskave in kombinacije.

Weyprecht je torej odločno zoper vse sedanje ekspedicije proti severnemu polu, nego nasvetuje, da namesto ekspedicij naj bi se rajše osnovala stalne postaje na Špicbergih, na novej zemlji in v več krajih okrajne severne Sibirije in severne Amerike. Na tacih stalnih postajah, ki bi bile polovico cenejše nego tako imenovane severnopoljske ekspedicije, bi se vsa znanostna opazovanja lahko celo leto ali pa še dalje vestno in točno vršila in samo od tega bi mogla naša prirodoslovna nauka imeti kaj dobička. (O tacih stalnih postajah na visokem severu je kapetan Wey-

precht izdelal poseben načrt, ter ga predložil ruske akademiji v Peterburgu katera boče, če se ne motim uže to leto več tacih opazovališč v severnej Sibiriji odprla. Pis.) O severnopoljskih ekspedicijah pak, kakoršne se do sedaj na sever pošiljali, misli Weyprecht, da so humbug in torej je odbornik Jurčič prav imel, če je nemškutarskemu senatu ljubljanskemu očital, da je več sto gošlinarjev za „schwindel“ proč vrgel. Kajti tako, kakor g. Jurčič, misli o severnopoljski ekspediciji sam Weyprecht, ki je v tacih zadevah gotovo kompetentnejši sodnik nego g. Dežman in vsa slavna gospoda na ljubljanskem rotovžu, katera severnopoljsko ekspedicijo samo iz dunajskih židovskih listov pozna.

Napredek v srbskej vojski.

Na srbskem bojišču se je s tem tednom krvotilje zopet začelo in sicer srečno za Srbe. Turki so začeli siliti v Moravsko dolino proti tvrđnji Aleksincu, koder je razpostavljena glavna moč Černjajevega. Nekateri gore obmeji so Turki zaseli pri Supvcu in v gori v Ršavcih uže 19. in 20. t. m. Zato smo uže čitali poročila iz Carigrada o velicijh zmagah in nemške novine so uže v nemškem veselju na nemškem trebuhu valjale se od radosti, da je Ejub paša z ženijalnim planom zopet Srbe potolkel in da ima uže jutri Aleksinac v roci. Ali kratko je bilo to veselje. Včeraj nam je telegraf poročil, da so Srbi na vse to s tem odgovorili, da nijso le zavrnilo sovražnika, temuč Knjaževac mu zopet izpulili iz rok in turško vojsko daleč črez planino Tresibabo podili torej Ejub paši, ki je pod Banjo hotel prelesti do Aleksinca, v hrbet prišli. Pa uže samo to, da so mogli Srbi Knjaževac Turkom nazaj vzeti, povzdignilo bode moralni pogum in eneržijo srbskega naroda neizmerno!

Prej ta dan se je napovedalo, da bodo Srbi sami ofenzivo poprijeli, pripovedovalo, da je Črnjajev rekel, da je srbska vojska sedaj boljša nego je bila od početka vojne. Torej najnovejša zmaga Srbov in otimljenje Knjaževca ne prihaja za nas nenadejano. Iz Belgrada se tudi poroča, da je meščanska deputacija šla h knezu čestitat mu, in odgovoril jej je: „s pomočjo boga in naroda bodem jaz vojsko k srečnemu koncu privedel.“ Z zaupanjem je torej sam knez le o vojski, ne o miru sklepanje govoril, in isto tako morajo meščanje uže

vspehe videti in neuklonljivi biti, ako knezu čestitajo zarad vojske. In zdi se nam, da ima hrvatski list prav, ki pravi, da te kneževske besede bodo razdrle one laži, ki so se o njem splele po celej Evropi, da namreč hoče uže mir, da je v protiviji z vlado in narodom.

Mi smo, kljubu vsem lažem turkoljubnih nemških listov, ki uže osem tednov neprenehoma Srbe kot uničene predstavljajo, pa so Srbi vedno močnejši, in se zdaj vojna prav začinja, na stališču, ki ga „Obzor“ s takimi besedami včeraj oznanjuje: „Srbska vojska stoji na nogah, naučila se je dihati puškini prah, ne trese je več bojna groznica, in v vsakem slučaju bode ona začuvala poštenje, glas jugoslovanske hrabrosti. In tudi, ko bi bila pobita, bode ona ostala strah za prihodnost.“

Jugoslovansko bojišče.

Na sprednjem mestu govorimo o napredovanju srbske vojske. Pod vrlim polkovnikom Hrovatovićem so Srbi zavzeli zopet Knjaževac in tako Turkom, ki proti Černjajevemu operirajo v moravsko dolino, prišli za hrbet. Situacija sicer nij še po vsem jasna. Vendar uže nemški listi konštatirajo, predno so znali o Hrovatovićevem vspehu, da je Ejub-paševa vojska v velikej nevarnosti, če Horvatovića na strani pusti. Sreča mora dalje pomagati, brez nje, more se stvar zopet preokreniti, to je res.

Iz Cetinja se javlja o novej, če prav manjšej zmagi Črnogorcev. 19. t. m. je vojska vojvode Marka Miljanova udarila na Selište, mesto osvojila in 45 Arbanasov ujeala.

Na Kučih so bili ondan Turki tako razbiti, da se nijso mogli dva dni zbrati. Dve noči so na kakaritskej gori ognji goreli, okolu katerih so se begunci skupljali.

O turških gorozovitostih mej Bulgari poroča zopet angleški list „Daily News“ tole iz Filipopelja 9. avg.: Angleški zaupnik Baring, je včeraj hodil po zgornjem Balkanu. Videl je, da so turška poročila same laži. Vsi Turki so oboroženi in vsak dan delajo grozna dejanja nad Bulgari. Nobene vlade nij. Nobene pokorščine pri Turkih. Vsak dan Turki bulgarske žene skrunijo, živino jemlje, pravde le na videz delajo, obešajo. V kraji Otlen-Keyi so Turki 3000 Bulgarov pobili, otroke na bajonete nataknele okolu nosili, posamezne ljudi

steklom se nij nič več videlo in ne belilo. — Sanin je prišel domu brez klobuka . . . Še opazil nij, da ga je zgubil.

XX.

Sanin je zaspal še le proti jutru, in tedaj še težko. Pod udarom tega letnega, hipnega viharja je jel nekaj čutiti, ne to, da je Ema krasotica, ne to, da se mu je dopala — to je uže poprej vedel . . . ampak to, da jo nij poljubil: Hitro, kakor vihar, ga je napolnila ljubezen. In zdaj ta neumni dvoboj! Brižljiva občutja ga začnejo mučiti. Nu, postavimo, da me ubijejo . . . kaj more biti iz ljubezni do te deve, do neveste družega? Položimo celo, da mu ta „drug“ (Klüber) nij nevaren, da bi ga Ema sama poljubila . . . Kaj bi bilo iz tega? Kako? Taka krasota . . .

Sanin je hodil po sobi, se vsedel, za mizo, načrtal nekoliko vrstic — in jih precej zopet prebrisal. Spomnil se je na divno Emino podobo v temnem oknu, pod zvezdnimi lučicami, vso razvejano od toplega viharja; spomnil se

je na mramorne roke, podobne rokam olimpskih boginj, čutil njih živo težkobo na svojih plečih . . . Potem vzame dano mu cvetlico — in zdelo se mu je, da je od njenih na pol ovenelih lističev vejal ves drug še bolj nježen duh, kakor je vonj navadnih rožic . . .

— Naj bode če ga ubijejo ali okrnijo?

On se nij bil vlegel na posteljo — ampak je oblečen zaspal na divanu.

Nekdo ga potrepa po plečih . . .

On odpre oči — in zagleda Pantaleona.

„Spi kakor Aleksander Babilonski na predvečer babilonske bitke!“ vsklikne stavec.

— „Koliko je ura?“ vpraša Sanin.

— „Tri četvrt na sedem; do Ilorana je dve uri vožnje in mi moramo biti prvi na mestu. Rus vsikdar prehitil sovražnika! Jaz sem najel najboljšega kočijaža v Frankobrodu.“

Sanin se začne umivati. — „Kje so samokresi?“

— „Samokrese bo prinesel soboj ta ferraflukto Tedesco, tudi doktorja bo on pripeljal.“

Pantaleone je bil srčen, kakor včeraj; ko je pa sedel v kočijo s Saninom, ko je kočijaž svignil z bičem in so konji skokoma potegnili, se je zgodila z bivšim pevcom in prijateljem paduvanskih dragonarjev brza sprememba. Postal je prestrašen in se tresel. Bil je, kakor da bi se bilo nekaj v njem prevrglo, kakor kakšna slabo sezidana stena.

— „Kaj neki delamo, Bože moj, „San-tissima Madonna!“ vsklikne on pisklim glasom in se prime za lase. Kaj delam, jaz star norec, blaznež, frenetico?“

Sanin se začudi in zasmee, prime Pantaleona zlehka za suknjo in ga opomni na star francosk pregovor: „Le vin est tire — il faut le boire.“

— „Da,“ odgovori stavec: — „to čašo moram izpiti z vami, — ali ipak sem norec! Jaz — brezumnež! Vse je bilo tiho, dobro . . . in najedenkrat: ta-ta-ta, tratata!“

— „Kakor tutti v orhestru,“ pristavi Sanin s prisiljenim smehom; „krivi nijste vi.“

— „Jaz vem, da ne! Če bi tudi bil!“

Žive žgali. Psi žro nepokopane ubite Bulgare. To so Turki prijatelji nemškutarjev!

Egiptovski podkralj, ki je zdaj popolnem pod angleškim vplivom, je v Carigrad poročil, da hoče še velik del svoje vojske poslati Turčiji na pomoč, da zasede Arabijo in Sirijo, pa da ona more še ondotno vojsko vreči na bojišče proti Srbom in Črnogorcem. Vsled tega misli porta še 38 bataljonov na bojišče poslati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. avgusta.

Iz **Zagreba** poroča „Pol. Corr.“ da bode Strosmajer zopet začel se udeleževati saborskih sej. Morda je s tem v zvezi tudi članek, ki so ga „Narodne Novine“ prinesle in ki je dokazoval, da se Strosmajer z Mažuraničem popolnem zлага.

Magjari se tolažijo v svojih časnikih, da vendar njihove finance niso še tako slabe, kakor so sami mislili in njih sovražniki sodili, zato, ker letos imajo dva milijona več dohodkov na direktnem davku. Ali davek se pri njih uže od kapitala pobira, ne od obresti.

Vnauče države.

Grški poslanik v Carigradu je turškemu vezirju predložil noto grške vlade, v kateri se od Turčije terja naj izpolni želje prebivalstva otoka Krete. Ker jih Turčija, če prav obljubi, izpolnila ne bode, mogel bi iz tega vzrok za začetek boja, takozvan „casus belli“ nastati, — to se ve, ko bi bil grški zarod za kaj!

O **Carigradskih** razmerah pravi berlinska oficijozna „Post“: Nič čudno bi denes ne bilo, če plačani požigalci Carigrad zapalijo in plenijo. Potem bi prišla angleška flota čez Dardanele in druge za njo.

Francoski minister Marcère je pri banketnem govoru 21. t. m. rekel, da je francoska republika ustanovljena, ki bode Francoskej mir dala in niti imenju niti veri ne bo nevarna. Socijalno vprašanje se bode po svobodi samej rešilo. Minister je hvalil lojalnost Mac-Mahonovo.

Angležem svetuje briselski ruski organ „Nord“, naj potegne svojo floto iz Be-zike proč, če hočej demonstracijo za mir narediti. „N.“ tudi pravi, da na Ruskem je narodno mnenje tako razdraženo, da je treba hitro miru.

Nemški žurnalisti so na svojem shodu v Wiesbadenu sklenili 22. avgusta, da naj vlada ne sili po oblastnih potih uvedanja novega nemškega pravopisja; dalje so sklenili resolucijo, naj se vse tiskovne pregreške porotnikom prepustajo soditi.

Vse to je . . . razuzdano postopanje. Diavolo! Diavolo!“ ponavlja Pantaleone, potrese s čopki in vzdihne.

Kočija je drdrala naprej in naprej.

Jutro je bilo krasno. Ulice v Frankobrodu so se komaj začele oživljati, bile so čiste in prikladne; okna na hišah so se bli-skotala kakor folije: komaj se je kočija pripeljala za mestne duri, se vsiplje od zgoraj, iz modrega, ne jarkega neba, glasno škrjančevo petje. Kmalu zvonaj mesta se prikaže izza visocega topola znana podoba, ki je še nekaj korakov prestopila in obstala. Sanin pogleda . . . Moj Bog! Emil!

— „Zdaj vidim, da ona vse ve!“ obrne se Sanin k Pantaleonu.

— „Rekel sem, da sem brezumnež,“ zaupije obupno, kmalu da ne s krikom, revni Italijanec; — „ta nesrečni mladenič mi nij celo noč dal pokoja — in denes v jutro sem mu vse razkril!“

„To je tvoja segrederza!“ si misli Sanin. Kočija pride vstric Emila; Sanin veli ko-

Dopisi.

Iz Istre 19. avg. [Izv. dop.] Suša je po krasu tako huda, da nekateri kmetje uže namerjavajo, da prose za točo. Turšica se zviija, ajda se dviga iz zemlje, livade so rujave, davke pa le mora seljak plačevati. Po nekaterih krajih se hvale z grozljem, drugodi pa je zopet gliva napada. Da bi le bržje opustili ubogi Istrani tisto nespametno visoko tršno kulturo, kajti vidi se grozde po tistik trtah zdravo, katere je burja pometala ob tla, dočim pa je grozde takoj zraven tiste trte na visočini glivasto. Premnogi Istrani so renegati narodnosti in tudi misle, da se mora tudi njih trsje pofurlaniti, t. j. visoko odgajajo trsje, kakor Furlanje. Vrh tega pa še tudi solnčni žarki ne mogo tako dobro reflektovati gorkote od zemlje, ter ne može grozde enimentno dozoreti, kakor bi lahko, ako bi trsje nizko odgojevali. No, zdaj se tudi v Istri otvori oenologična učilna. Barem se govori, da je zmožen v oenologiji dotični ravnatelj, da bi se le zopet pa tudi to podučevanje ne dajalo v usta slovenskej mladini s kako furlansko ali pa še celo z nemško žlico! Tu bi se pač takova proti narodnostna burka morala od početka na strani pustiti, ker baš v tej stroki tako živo potrebuje slovenski (kakor tudi italij.) narod v Istri nauka kakor riba vode. Mi slovenski in hrvatski kmetje odločno zahtevamo to v Istri. — Lukamatija uže sopiha prama Jadranskemu morju od Divače. To je pak strategična progga.

Domače stvari.

— (Poziv.) Slavno občinstvo bode gotovo prijazno podpiralo prizadevanje narodne čitalnice v tem, da bo mogoče napraviti v soboto 26. avgusta t. l. zvečer v korist pogorelcev v Logatci besedo in veliko dobrodejno loterijo, ter bode v ta blagi namen podarilo dobitkov, — kajti le potem je mogoče dobri namen doseči in potrebnim sosedom podpore podati, ako slavno občinstvo dobitke za loterijo daruje. — Odbor čitalničin torej najuljudneje prosi primer-nih dobitkov, ki naj se blagovoljno pošljejo oskrbniku čitalnice, ali naj se naznani odboru, kje sme iskati daril. Pri dobrodejnej veselici bode svirala izvrstna vojaška godba nadvojvode Leopold brezplačno. Odbor.

čijažu ustaviti konje in pokliče k sebi „nesrečnega dečka.“ Neodločnimi koraki se bliža Emil, bledneji in bledneji kakor na dan svojega napada.

— „Kaj delate pa vi tukaj?“ ga strogo vpraša Sanin: — „zakaj niste doma?“

— „Dovolite, dovolite mi, da se smem peljati z vami,“ spregovori Emil trepetajočim glasom — in sklepa roke. Zobje so mu klepetali kakor v mrzlici. „Saj vas ne bodem motil — le vzamite, vzamite me!“

„Ako čutite le za las udanosti in spoštovanja do mene,“ reče Sanin, „vrnite se precej domov, ali pa v prodajalnico g. Klüberja, ne povejte nikomur nijedne besede in počakajte, da se povrnem.“

— „Da se vrnete,“ zahiti Emil — njegov glas je zazvenel in pretrgal se — „ako vas pa . . .“

— „Emil!“ ga pretrga Sanin — in se obrne v očmi na kočijaža — „spomnite se! Emil pojdite domov! Poslušajte me, prijatelj! Vi me uverjate, da me ljubite; nu, in jaz vas prosim!“

— (Nemška surovost) se kaže v dopisih nemških listov o predlogu našega deželnega zbora za deželni šolski svet, posebno v dopisu od vtorka „N. Fr. Pr.“ kjer navajuje dopisnik z grdo nemško lažjo na prof. Šukljeja. Laž in najnesramnejša perfidija, je to, da bi bil g. prof. kedaj v katerem koli listu pisal ali govoril, da je mej učitelji ustavovernost „cynische Frechheit.“ Kje, s katerimi besedami, kedaj, lump-dopisnik? vprašamo mi in stojimo sami na vsak odgovor! Odgovarjaj če moreš, pokaži lice, če si mož.

— (Imenovanje.) Okrajne sodnije adjunkt g. Weiglein, je prestavljen iz Krškega v Velike Lásiče, na njegovo mesto pride avskultant g. Šuflaj za adjunkta v Krško.

— (Pomilostenje.) Tomaž Žontar, ki je bil od porotne sodnije ljubljanske zaradi ropa in umora na smrt obsojen, dobil je od cesarja pomilostenje in kazen se mu je znižala na vse žive dni. V ječi jel je jako bolehati in upa, da ga bode kmalu smrt obiskala.

— (V Krapino) se je prišlo do 11. t. m. uže 1488 osob v toplice kopat.

— (V Adlešicah) v političnem okraji črnomeljskem je 3. t. m. ob 2. po polu dne huda toča pobila vse poljske pridelke, ter je po vinogradih mnogo škode naredila.

— (Iz gornje savinjske doline) se nam 22. t. m. piše: Koliko snega je minulo zimo palo, svedoči to, da se še sedaj v Solčavi sneg najde. Dne 17. t. m. je napravila četvorka turistov iz Mozirja izlet v Solčavo in na skrajnem vrhu te planine so se prav zimsko sè snegom kepali, mej tem ko inamo v dolini nestrpljivo vročino, 19 do 20 C. stopinj gorkote. — Žitno leto je precej dobro. Jednako pridni bučelci spravljajo pridni gospodarji žito v shrambe in mlatičev „pika-pok“ se razlega od hiše do hiše.

Razne vesti.

* (Proti Hrvatom) je tudi „Glas Črnogorca,“ ki jim očita, da so se vrgli za Magjari in jih posnemajo v zapiranju Srbov. Tako bodo Hrvati povsod mej Slovani simpatije izgubili. Ali jih bodo Magjari odškodovali? Magjari odškodovali? Bome!

* (V Moskvi) se je vsled črnogorske zmage na Volčjem dolu v desetih cerkvah zahvalna božja služba opravljala. Po cerkvah popje z narodom vred molijo za Černjajeva in za srečo srbske vojske. Posnemanja vredno.

Sanin mu poda roko. Emil se nagne naprej, jo zahté pritisne k svojim ustam, in skočivši s ceste zbeži čez polje nazaj v Frankobrod.

— „To blago srce“ — pomrma Pantaleone; Sanin pa ga mračno pogleda . . . Starček se je stisnil v kot kočije. Spoznal je svojo krivnjo; vrh tega je bil vsako minuto bolj iz uma: čemu je ravno on šel za sekundanta, ali nij on pripeljal kočije, vse djal v red in mirno svoje stanovanje zapustil uže ob 6. uri zjutraj? K temu so se mu še noge razbolele in pešale.

— „Kde je vaš prejšnji duh, spoštovani gospod Zippatola? Kje — il antico valor?“ Zippatola se poravnava in nahmuri.

— „Il antico valor?“ se oglasi on basom. „Nonè ancora spento — il antica valor!“

Pantaleone se je nekoliko ojačil in spregovori o svojej karjeri, o operi, o velikem tenoru garciji — in se pripelja v Ilanov kot — mladenič. Pomisli: nič nij na svetu silnejšega . . . in brezsilnejšega, kakor beseda.

(Dalje prih.)

* (Turška revščina.) Čeravno sedaj turška vlada od svojih dolgov nijednih obrestij ali kuponov ne izplačuje, so vendar denarne njene razmere take, da klavrnejše biti ne morejo. Denarnice so izpraznene, da je strah. Temu v dokaz se naznanja, da so morali tistih 900.000 Frankov, katere je izplačala turška vlada zapuščenim rodovinom v Solunu umorjenih konzulov, navlaš pri grškem bankirju Zarifiju izposoditi. Ali mož jih nij hotel prej dati iz rok, da so mu zastavili prihodke iz vladnega daca. Ti dohodki pa so se v zadnjih mesecih znižali pod polovico prejšnjega zneska.

* (Nemški krščanski točaji.) Berlinska „Post.“ pripoveduje da je nek postujoč igralec v odlično berlinsko krčmo prišel in hotel kosila. Ko ga kmalu nij dobil, vprašal je ponavljaje kletarja, zakaj ne, a dobil grob odgovor, naj čaka. Ko z grobstvo zadovoljen nij bil, udari ga nemški kletar s steklenico tako po glavi, da se je gost krvav zgrudil. To se je zgodilo na Nemškem. Ko bi se bilo pri nas, rekli bi naši priseljeni Nemci in nemškutarji precej, kako je naš rod surov.

* (Marheze Mantegazza pred sodnijo.) V Bolgniji dela sedaj veliko hrupa kazenska zatožba marheza Mantegazza. Tožijo ga, da je goljufal in ponarejeval pisma. Zatožba našteje 37 hudobnih dejanj, ter se sklicuje na 38 obtožilnih prič. Mej pričami, (katerih je zagovornik tudi 17 pozval) so osebe veljavne pri dvoru in na borzi, mej njimi brat umrlega Ratazzija, marheze Spinola, polkovnik Bagnasco, grof Belinzaghi in drugi veljaki. Obravnava bode trpela jeden teden in bode zanimiva bolj zavoljo prič in osob, v njo zapletenih, kakor pa zavoljo v zatožbo dejanih krivičnstvi. Obtoženec sam je star uže 60 let, in obdan s sivimi lasmi. —

Umrli v Ljubljani

od 18. do 22. avgusta:

Alojzija Mihelč, okrajnega glavarstva sluga otrok, 2½ l., na meningitisu. — Ivanka Uržič, mizarjev otrok, 1 l., za atrofijsko. — Neža Vindišar, iz sirotišnice, 82 l., v bolnici, za oslabljenjem. — Rih. Mück, železniškega uradnika otrok, 7 mesecev star, na drupalici. — Božena Hanuš, privatnega uradnika otrok, 4½ mes., na drupalici. — Alojzija Benda, pomočnega uradnika otrok, 4 l., na drupalici. — Nikolaj Skrl, sin hišnega posestnika, 16 l., na tifusu. — Miha Bohinjec, črevljar, 31 l., v bolnici, na jetiki. — France Strenar, 60 l., v bolnici, za bezgalkami.

Tujci.

22. avgusta:

Evropa: pl. Forenta, z gospo iz Trsta. — Frinc Hugo Windischgrätz, z družino iz Štajerskega. — pl. Pilat iz Benetk.
Pri stenu: Kühler iz Dunaja. — Klein iz Lipnice. — Tedeschi iz Reke. — Hitzinger iz Dunaja. — Sever iz Lipnice. — pl. Angermayer iz Dunaja. — Spital iz Pliberka. — Casoli iz Trsta. — Schwarz iz Dunaja. — Fajdiga iz Trsta. — Lang iz Gradca. — pl. Barisono iz Dunaja.

Štev. 25/L. o.

Likvidacijski odbor

prve občne zavarovalne banke „SLOVENIJE“ v Ljubljani.

P. n. delničarji se v smislu § 68 bankinih pravil vabijo k

izvanrednemu občnemu zboru,

ki bode

v četrtek 28. septembra 1876 ob 4. uri po polu dne v dvorani Ljubljanske čitalnice.

Na dnevnem redu je:

1. Poročilo likvidacijskega odbora o stanju likvidacije.
2. Potjenje zaradi denarne potrebe razpisanegu 15% doplačila na vsako delnico.
3. Volitev likvidatorjevih namestnikov v smislu §. 66. pravil.
4. Nova ali pa dopolnilna volitev likvidatorjev, ako bi bilo potreba.
5. Plačilo likvidatorjev.
6. Sklep o prosti prodaji nepremakljivega posestva in pooblastilo likvidatorjev za prosto prodajo nepremakljivega posestva.

Tisti delničarji, kateri se želé občnega zbora udeležiti in glasovati, naj v smislu §. 24. pravil svoje delnice skrajno do

21. septembra 1876

pri bankini blagajnici v Ljubljani proti potrjilnemu in pooblastilnemu listu vložé.

V Ljubljani, 22. avgusta 1876.

(270)

Likvidacijski odbor

prve občne zavarovalne banke „Slovenije“ v Ljubljani.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Pri **Maltši:** Pstros iz Prage. — Losar iz Pešte. — pl. Böhm iz Dunaja. — Venedig iz Trsta. — Ritter iz Prage. — Wolf iz Ceovca. — Karis iz Trsta. — Urbančić iz Turna. — Schardinger iz Ljubna. — Polak iz Dunaja. — Lang iz Gradca. — Gabičičer iz Beljaka.
Pri **Zamorci:** Stranzl iz Gradca. — Bersel iz Postojne. — Kostaršek iz Zagreba. — Nantz iz Postojne. — Mihelč iz Gradca

Loterijske srečke.

V Gradci 19. avgusta: 47. 9. 60. 35. 8.
Na Dunaji 19. avgusta: 52. 43. 25. 70. 6.

Tržne cene

v Ljubljani 23. avgusta t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 29 kr.; — rež 5 gld. 90 kr.; — ječmen 4 gld. 10 kr.; — oves 3 gld. — 41 kr.; ajda 5 gld. 80 kr.; — pros 4 gld. 60 kr.; — koruza 5 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 40 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 85 kr.; — špeh trišen — gld. 64 kr.; — špeh povojen — gld. 75 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; govednino kilogram 50 kr.; — teletnina 44 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 62 kr.; — slame 3 gld. 15 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 23. avgusta.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld	45 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	75
1860 arz. posojilo	111	50
Akcije narodne banke	853	—
Kreditne skotje	140	—
London	121	95
Napol.	9	70
C. k. cekini	5	84
Srebro	102	90

Slovenske

lepoznanske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. **Erazem Tatenbah.** Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja 50 kr.
2. **Meta Holdenis.** Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. **Kantorčica.** Roman s pogorskega zakotja, Češki spisala Karlina Světa; poslovenil Franjo Tomšič, velja 50 kr.
4. **Prvi poljub.** Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. **Kazen.** Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstvo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? Novelica, sp. J. Ogrinec. Velja 25 kr.
 - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodne tiskarni“ in jih dobi po poštnem povzetju. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold.

V Kamniškej čitalnici

se oddaje takoj v najem

gostilnica

na najboljšem prostoru v mestu, s prostornimi sobami, velikim hlevom in z veliko kletjo. (269—1)
Več se izve pri čitalničnem oboru v Kamniku.

Razpis natječaja.

Na gradskoj velikoj realci u Osieku, koja će po svoj prilici do skora postati zavodom zemaljskim, imadu se početkom školske godine 1876/7 popuniti slededca profesorska mjesta:

1. Mjesto profesora opisnoga mierstva i graditeljstva.
2. Mjesto profesora opisnoga mierstva kao glavnoga, a prostoručnoga risanja kao uzgrednoga predmeta.
3. Mjesto profesora zemljopisa i poviesti kao glavnoga, a hrvatskoga jezika kao uzgrednoga predmeta.
4. Mjesto profesora njemačkoga jezika kao glavnoga, a zemljopisa i poviesti kao uzgrednoga predmeta.
5. Mjesto profesora prirodopisa kao glavnoga, a matematike ili fisike kao uzgrednoga predmeta.
6. Mjesto profesora francuskoga jezika kao glavnoga, a njemačkoga jezika kao uzgrednoga predmeta.

S ovimi mjesti skopčana je plaća od 1000 for. a. v. i pravo na desetgodišnji dopatak od 200 for. a. v., a kad bude ovaj zavod državnim, biti će plaće izjednačene s plaćami inih ovozemaljskih zavoda.

Natječatelji za ta mjesta imadu svoje, na Visoki odiel za bogoštovlje i nastavu kr. dalmatinsko-hrvatsko-slavonske zemaljske vlade u Zagrebu upravljene i potrebitimi dokaznicami, kao rodnim listom, svjedočbom v učiteljskom vsposobljenju za velike realke, svjedočbom v dojakošnjem službovanju i v znanju hrvatskoga kao nastavnoga jezika, providjene molbenice do

15. rujna 1876

kod ravnateljstva realke podneti.

Od ravnateljstva gradske velike realke

u Osieku, 9. kolovoza 1876.

(253—3)

Vitanović, ravnatelj.

Eliksir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani **želodčni liker.** Pospesuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri (53—20)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskej cesti v Ljubljani.

Podkove.

P. t. graščinam, kovačem in vsem, kateri držé konje, kakor tudi kupčevalcem s železom priporočamo svoje samo upognene podkove iz najboljšega štajerskega materijala, kakor tudi vsakovrstnih žebļjev za podkove po najnižej ceni.

Te podkove imajo uže urezane gube za pritrdjenje žebļjev in tako tud notranjo obrobno sploščino za predno in zadnjo podkev primerno, ter jih vsaki kovač sam si lahko za to prikroji, kar ravno potrebuje; polovico si prihrani dela, ¼ kuriva. Podkove za zadnje noge uprežnim konjem némajo sploščino. — Podkove se mogó dobiti i takove, da imajo celó do palca prehodno zarezo in notranjo obrobno sploščino. — Podkove pošiljamo v kosmčih po 50 in 100, in žebļje v zvežnjih po 1000. Cene se razumevajo s zlaganjem, franko dunajski kolodvor.

Ob jednom priporočamo svoje najnovejše „krive klešče“, s katerimi se vsak žebļ, naj si je še tako globoko zabiti in da-si néma kapice, prav lahko vzdigne in izdere, in sicer brez poškodovanja stvari, iz katere se žebļ potegne.

Cenike razpošiljamo brezplačno po pošti!

L. Essler & Comp.,

Erste k. u. k. priv. Hufeisen-Fabrik,
WIEN, VIII., Pariser-gasse Nr. 25.

(256—5)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.